

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
2. Сенина Ю.Л. Категория воли в гражданском праве России (в аспекте гражданско-правовой сделки) : автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидат юридических наук - Томск, 2006. - 27с. / <http://sun.tsu.ru/mminfo/000211544/000211544.pdf>
3. Шахматов В. П. Составы противоправных сделок и обусловленные ими последствия / В. П. Шахматов. – Томск : Изд-во Том. ун-та, 1967. – 311 с.
4. Ойгензихт В. А. Воля и волеизъявление : очерки теории, философии и психологии права / В. А. Ойгензихт. – Душанбе : Дониш, 1983. – 256 с.
5. Филиппов М.М. Понятие воли в советской психологии: Опыт определения воли / М. М. Филиппов // Проблемы методологии и логики наук. – Томск : Изд-во Томского ун-та, 1969. – Вып. 5. – 290 с.
6. Гавзе Ф. И. Сделки. Исковая давность / Ф. И. Гавзе, И. Б. Новицкий. – М. : Госюриздат, 1954. – 245 с.
7. Хейфец Ф. С. Недействительность сделок по советскому гражданскому праву : автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук : спец. 12.712 – гражданское право; гражданский процесс / Ф. С. Хейфец – М., 1972. – 16 с.

Гнатів О.Б.

к.ю.н., старший викладач кафедри
цивільного права та процесу ЮФ ТНЕУ

СУЧАСНИЙ СТАН УСИНОВЛЕННЯ ІНОЗЕМЦЯМИ ДІТЕЙ-СИРІТ З УКРАЇНИ

Національне законодавство України реформується під дотримання одного з основних принципів Конвенції ООН з прав дитини – забезпечення найвищих інтересів дитини.

Усиновлення дитини провадиться у її найвищих інтересах для забезпечення стабільних та гармонійних умов її життя. Усиновлення є самостійним інститутом цивільного права, головним завданням якого є надання дітям-сиротам та дітям, які залишились у силу тих чи інших обставин без батьківського піклування, благополучних умов виховання в сім'ї.

Після усиновлення дитина урівнюється в особистих і майнових правах з рідними дітьми усиновлювача, його родичами між якими виникають такі ж права і обов'язки, як між родичами за походженням [1].

Міждержавне усиновлення в Україні здійснюється тільки за участі Міністерства соціальної політики України.

Відповідно до статті 24 Закону України «Про охорону дитинства» - усиновлення дитини, яка є громадянином України, іноземцями провадиться, якщо були вичерпані всі можливості щодо передачі під опіку, піклування, на усиновлення чи виховання в сім'ї громадян України [2].

Усиновлення іноземцями дітей, які є громадянами України є досить дискусійною темою, яка має як багато прихильників, так і багато противників.

У сучасній правовій літературі існує значна кількість досліджень визначення правових аспектів міжнародного усиновлення.

Надання сімейної турботи дітям, які не мають належного сімейного виховання та позбавлені батьківського піклування, має державне значення. Відповідно до статей 51 та 52 Конституції України, сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою, утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на державу [3].

За останні роки з метою забезпечення реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіти, соціальний захист і всебічний розвиток в Україні було прийнято багато нормативних актів, які встановлюють основні принципи та напрями захисту прав дітей, а також основні засади державної політики у цій сфері [4, с. 16].

Відповідно до Закону «Про охорону дитинства», охорона дитинства є в Україні стратегічним загальнонаціональним пріоритетом [2]. Згідно із законом, пріоритетне право на усиновлення українських дітей мають громадяни нашої держави. Виявившись сиротою, дитина протягом року перебуває на обліку за місцем проживання, і лише після закінчення цього терміну може бути усиновлена іноземцями, які дуже охоче беруть у дочки і сини українських дітей, навіть якщо ті мають досить серйозні захворювання [5, с. 167].

Як уже згадувалось протягом вказаного вище року компетентні органи державної влади зобов'язані вжити заходів щодо влаштування дитини на виховання в сім'ю громадян України, причому не лише передаючи її на усиновлення, а й за допомогою будь-якої іншої форми влаштування в сім'ю: під опіку (піклування), за договором патронату тощо. Якщо ж протягом року з моменту прийняття дитини на облік в урядовому органі державного управління з усиновлення та захисту прав дитини прийняті міри не призведуть до позитивного результату, дитина може бути передана на усиновлення громадянину іншої держави [6, с. 168]. Однак це не означає, що документи для усиновлення дитини громадянином іншої держави не можуть готуватися заздалегідь, до сплину цього терміну.

Усиновлені іноземцями діти-громадяни України виїжджають за кордон до місця постійного проживання разом з усиновителями за паспортами громадянина України для виїзду за кордон. Посадова особа Держприкордонслужби здійснює перевірку законності виїзду дитини за кордон. Одним із підтверджень законності виїзду може бути рішення суду про усиновлення. Крім того, батьки усиновлювачі мають заздалегідь подбати про оформлення для усиновленої дитини дозволу/візи на в'їзд до країни майбутнього проживання.

Усиновлена дитина має право на збереження своєї національної ідентичності відповідно до Конвенції про права дитини, інших міжнародних договорів [7].

Посилаючись на пункт «с» Конвенції про права дитини, держави-учасниці забезпечують, щоб при усиновленні дитини в іншу країну застосовувалися такі ж гарантії та норми, які застосовуються щодо усиновлення всередині країни. Для забезпечення цієї вимоги суд може вимагати від заявника надання відповідних нормативних актів законодавства його держави, що забезпечуватимуть дитині її основні права, які вона має в Україні [8, с. 11]. Якщо діти усиновлені іноземцями і проживають за межами України, відповідна консульська установа за дорученням Міністерства закордонних справ України

веде облік цих дітей і здійснює нагляд за дотриманням їх прав до досягнення ними вісімнадцяти років.

Порядок здійснення нагляду за дотриманням прав дітей, які усиновлені іноземцями і проживають за межами України, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Обов'язок по нагляду за дотриманням прав дітей, які усиновлені та проживають в Україні, покладається на орган опіки та піклування за місцем проживання дитини. Це правило застосовується і у випадках, коли після усиновлення дитини іноземцем вони залишаються проживати на території України. Якщо внаслідок усиновлення іноземцем дитина-громадянин України переїжджає для постійного проживання в іншу державу, нагляд за дотриманням її прав у сім'ї усиновлювача здійснює відповідна консульська установа або дипломатичне представництво України в державі, де проживає усиновлений. Відповідно до частини 3 статті 31 Консульського статуту України [9], консул за дорученням Міністерства закордонних справ України здійснює в установленому порядку нагляд за станом утримання та виховання дітей – громадян України, усиновлених іноземцями, до досягнення ними 18-річного віку.

Темпи міждержавного усиновлення в Україні щороку стрімко падають.

Згідно даних, що містяться на сайті Міністерства соціальної політики України, за 2005 рік - іноземними громадянами усиновлено 2110 дітей, 2012 рік – 806 дітей, 2013 рік – 674 дитини, за 2014 рік - дещо більше 500 міждержавних усиновлень і це буде найнижчий показник за всю історію міждержавного усиновлення в Україні. Прогнозується збереження тенденції на зменшення міждержавних усиновлень і в подальшому. Третина іноземців приїжджають в Україну щоб усиновити дитину саме віком 5 років.

Таким чином, на сьогодні Україна чекає на іноземних усиновлювачів, які бажають усиновити:

- дитину-інваліда, хвору дитину;
- дитину старше 10-ти років;
- групу братів і сестер (4-5 дітей) віком від 8 років.

Аналіз міжнародно-правового процесу усиновлення українських дітей-сиріт іноземцями показує, що, крім вже розробленого механізму міжнародного усиновлення, ще залишається досить велика кількість питань, які потребують дослідження і вивчення, а саме: яке громадянство належить дитині у змішаних шлюбах, в якому віці дитина в змозі отримати інформацію про своє походження, а також міра відповідальності за порушення умов усиновлення і як результат - його скасування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Сімейний кодекс України. Закон від 10.01.2002 № 2947-III (Поточна редакція від 04.02.2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2947-16>.
2. Закон України «Про охорону дитинства» № 2402-III від квітня 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2402-16>.
3. Конституція України. Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (Тлумачення від 15.05.2014 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show>.

4. Гопанчук В. С. Сімейне право України : навч. посібн. – [4-е вид., переробл. Та доп. / В. С. Гопанчук. – К. : МАУП, 2006. – 190 с.
5. Збірник нормативно-правових актів у сфері захисту дітей. – К. : Дитячий фонд ООН «ЮНІСЕФ», 2002. – 318 с.
6. Мироненко В.П. Сімейне право України / В. П. Мироненко, С.А. Пилипенко. – К. : Правова єдність, 2008. – 477 с.
7. Конвенція про права дитини. – К. : Право, 1995. – 31 с.
8. Мироненко В.П. Сімейне право України / В. П. Мироненко, С. А. Пилипенко. – К. : Правова єдність, 2008. – 477 с.
9. Указ Президента України «Про консульський статут України» від 21.05.2000 р. № 474/2002: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/127/94>.
10. Румянцева-Козовник А.В. Правові аспекти усиновлення іноземцями дітей, які є громадянами України / А. В. Румянцева-Козовник // Наше право. - 2014. - № 6. - С. 71-75.
11. Скоробогач О. В. Міжнародно-правові стандарти усиновлення іноземцями дітей, які є громадянами України / О. В. Скоробогач // Право і Безпека. - 2013. - № 1. - С. 201-205.
12. Слабковська А.І. Нормативно-правове забезпечення процесу усиновлення українських дітей-сиріт іноземцями / А. І. Слабковська // Наукові записки [Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова]. Сер. : Педагогічні та історичні науки. - 2014. - Вип. 122. - С. 185-193.

Гоцуляк В.К.

аспірант НДІ приватного права
і підприємництва імені академіка
Ф.Г. Бурчака НАПрН України

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ДОГОВОРУ НА ПРОВЕДЕННЯ ПОШУКОВИХ РОБІТ ЗА ДЕРЖАВНИМ ЗАМОВЛЕННЯМ

Регулюванню відносин у сфері виконання робіт присвячено гл. 61 ЦК України, яка містить загальні положення про підряд загалом і про його окремі види зокрема. Договір підряду на проведення проектних та пошукових робіт є різновидом договору підряду. В ЦК України підряду на проведення проектних та пошукових робіт присвячено лише п'ять статей. Такий законодавчий підхід можна пояснити тим, що до досліджуваного нами договору можливе застосування загальних положень про підряд § 1 гл. 61 ЦК України. Спеціальні ж статті відображають насамперед специфіку предмета, пов'язану з особливостями предметів цих договорів і необхідністю їх додаткового захисту. Одночасно слід зазначити, що виконання пошукових робіт для державних потреб не регулюється положеннями § 4 гл. 61 ЦК України, оскільки таке регулювання здійснюється на основі спеціальних норм в Законі України «Про здійснення державних закупівель» від 10 квітня 2014 р.

Отже, перш ніж зупинитися на аналізі поняття договору на проведення пошукових робіт за державним замовленням зазначимо, що в юридичній літературі останніх років побутує думка, що «чим більше нормативних дефініцій створить